

ook, doorlopend langs de natuurwetenschappelijke instrumenten, in de tentoonstellingsruimte komt waar thans een keuze is gemaakt van prenten en teekeningen, ten tijde van Frans Hals in Haarlem ontstaan. Goltzius en van Mander, de leermeester van Hals, openen de rij, van Ostade en Bega zijn de jongste figuren. Er is weinig dat aan Hals herinnert, behalve dan twee knappe schetsen naar diens schuttersstuk van 1616. Is het niet merkwaardig dat van zoovele groote hollandsche schilders geen teekeningen bekend zijn? Maakten Jan Steen, Frans Hals, Vermeer, Seghers en de Hoogh geen studies? Van Hals, om bij hem te blijven, is slechts één prachtig blad, in 1929 door Prof. van Regteren Altena in het British Museum ontdekt, met zekerheid eigenhandig. Het is een schets, zwart krijt met witte hoogsels op blauw papier, voor een portret (Ermitage) uit zijn rijpen tijd. Maar die eene geniale, venijnig rake, teekening staat zoo apart, getuigt van zulk een indringende analyse, en is van zulk een driftig en fel begeeren naar de momenteele verschijning in het kribbelig ornaat der doffe kleeding, dat de portretten en óók de genrestukken en landschapjes van zijn tijdgenooten geïllustreerde notities gelijken, vertelsels en geen brandende herscheppingen. De grootheid van Hals is er naar te meten, niet de verdienste van een Vinckboons of een van der Venne. Andere invloeden zijn dus in Haarlem mede werkzaam, van de Breughel's o.a., men vindt ze terug bij het spel van licht en warmte in een blad vol triviaal geneugt van Dirck Hals. Ook de landschapsuitbeelding ontwikkelt zich op een eigen wijze uit het wat strak gelineëerde kader van sierlijk decoratief ineen geschoven plans naar een meer stemmingsvol geheel. Men vergelijk het werk van Esaias van de Velde of Molijn met Vincent van der Vinne's zoo fijn begrepen wolkenformaties boven het silhouet van Delft of Leiden. De teekening van Pieter Saenredam toont nog eens aan hoeveel aandacht er is voor het detail, het vroege werk van van Ostade wordt reeds door een te veel aan detail bedreigd, in zijn geacheveerde latere gekleurde teekeningen wordt de afstand tot het echte boerenleven er eerder door vergroot dan overbrugd. Hoeveel rauwer, hoe cynisch ook was dan Hals' vroegere leerling Adriaen Brouwer! Zijn penkrabbels striemen, knagen, wonden.

Er was tevens neergelegd een boeiend geheel van prenten naar schilderijen van Frans Hals, maar de keuze der teekeningen had toch eigenlijk selecter dienen te geschieden, want Avercamp, Bloemaert, Savery, de Vlieger en Quast o.a. hooren in de bedoelde groepeerings niet thuis. Het was jammer dat verzuimd werd de ten onrechte aan Vermeer toegeschreven studie van een man, zittend naast een biervat, ten toon te stellen. Het blad is vermoedelijk van Harmen Hals, een document dus voor een eventueele ontwarring van een aantal raadselen die de Hals expositie heeft veroorzaakt.

In het Rijksmuseum heet de tentoonstelling: „Drie eeuwen decoratieve teekeningen, 1500—1800”, die werd ondergebracht in één van die ongenoegelijke hoekzalen, waaraan het museum zoo rijk was. Het is te hopen dat ook deze